

**AGENCIJA ZA
NADZOR OSIGURANJA
CRNA GORA**

**IZVJEŠTAJ O RADU
AGENCIJE ZA NADZOR OSIGURANJA
U 2012. GODINI**

April 2013. godine

AGENCIJA ZA NADZOR OSIGURANJA

Moskovska 17/A M/C1, 81000 Podgorica

Crna Gora

Tel: +382 20 513 502

Fax: +382 20 513 502

E-mail: agencija@ano.co.me

Veb sajt: www.ano.me

SADRŽAJ

1. UVOD	4
2. ZAKONSKA I PODZAKONSKA REGULATIVA	5
3. NADZOR I KONTROLA	7
3.1. Nadzor nad poslovanjem društava za osiguranje	7
3.2. Nadzor nad poslovanjem društava za zastupanje i posredovanje u osiguranju	14
3.3. Nadzor nad poslovanjem Udruženja - Nacionalnog biroa osiguravača	20
4. RJEŠAVANJE PO PRITUŽBAMA OSIGURANIKA I DRUGIH KORISNIKA OSIGURANJA	21
5. DOZVOLE, OVLAŠĆENJA I SAGLASNOSTI	26
6. IZVJEŠTAVANJE	27
6.1 Izveštavanje o podacima sa tržišta osiguranja Crne Gore	27
6.2 Sistem elektronskog izvještavanja (www.izvjestaji.com)	29
7. SARADNJA NA UNUTRAŠNEM I MEĐUNARODNOM PLANU	30
8. STRUČNO USAVRŠAVANJE ZAPOSLENIH	32

1. UVOD

Agencija za nadzor osiguranja osnovana je u skladu sa Zakonom o osiguranju ("Sl. list RCG", br. 78/06 i 19/07, u daljem tekstu: Zakon), kao institucija nadležna za nadzor i kontrolu sektora osiguranja u Crnoj Gori, sa ciljem zaštite interesa osiguranika i drugih korisnika osiguranja i obezbjeđenja stabilnosti i razvoja djelatnosti osiguranja zasnovanog na zdravoj konkurenciji i jednakim uslovima poslovanja.

Svoju regulatornu i nadzornu funkciju na tržištu osiguranja Agencija za nadzor osiguranja (u daljem tekstu: Agencija) sprovodi poštujući principe transparentnosti, objektivnog i nepristrasnog pristupa u sprovođenju kontrola nad poslovanjem subjekata nadzora, kroz uvođenje savremenih postupaka i procedura zasnovanih na najboljoj međunarodnoj praksi, te međunarodno prihvaćenim principima i standardima supervizije.

Polazeći od Zakonom utvrđenih nadležnosti i ovlašćenja, poslovanje Agencije tokom 2012. godine bilo je usmjereno na sprovođenje sljedećih aktivnosti:

- ✚ unapređenja regulatornog okvira za oblast osiguranja kroz izmjenu postojećih i donošenje novih podzakonskih propisa zasnovanih na Direktivama Evropske unije i međunarodnim standardima;
- ✚ posrednog i neposrednog nadzora nad poslovanjem društva za osiguranje, društva za posredovanje i zastupanje u osiguranju i Udruženje - Nacionalni biro osiguravača Crne Gore;
- ✚ zaštite, odnosno sprječavanja ugrožavanja interesa osiguranika i drugih korisnika osiguranja;
- ✚ licenciranja subjekata na tržištu osiguranja;
- ✚ statističkog izvještavanja o stanju na tržištu osiguranja;
- ✚ saradnje sa institucijama sistema, drugim nadzornim institucijama i međunarodnim organizacijama iz oblasti osiguranja;
- ✚ kontinuirane edukacije zaposlenih u Agenciji.

Ovaj Izveštaj usvojen je na 113. sjednici Savjeta Agencije, održanoj dana 26.04. 2013. godine

2. ZAKONSKA I PODZAKONSKA REGULATIVA

U toku 2012. godine Agencija je imala pojačanu aktivnost u dijelu regulative. U prvom dijelu godine, na osnovu Zakona o obaveznom osiguranju u saobraćaju, donesena je Odluka o utvrđivanju visine graničnog osiguranja ("Sl.list CG", br. 35/12), kojim se uređuje visina graničnog osiguranja koje naplaćuju društva za osiguranje koja se na teritoriji Crne Gore bave osiguranjem od autoodgovornosti i prodaju osiguranje na graničnim prelazima. Donošenjem ove odluke po kategorijama vozila utvrđene su premije koje vozila strane registracije plaćaju prilikom ulaska u Crnu Goru kada vlasnici nemaju važeću zelenu kartu.

Početakom III kvartala stupile su na snagu izmjene i dopune Pravilnika o sadržini i načinu polaganja stručnog ispita za obavljanje poslova posredovanja i zastupanja u osiguranju, koje je Agencija pripremila a objavljene su u „Sl.listu CG“, br.47/12, čime su se riješila neka praktična pitanja u samoj organizaciji ovih ispita.

Od najvećeg značaja u pogledu zakonskog okvira u protekloj godini bilo je stupanje na snagu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o osiguranju ("Sl.list CG", br.45/12) i novog Zakona o obaveznom osiguranju u saobraćaju ("Sl.list CG", br. 44/12), po predlogu koji je sačinila Agencija, i uz aktivno učešće predstavnika Agencije u svim fazama do donošenja tog zakona.

Zakon o osiguranju usklađivan je sa dijelom relevantnih direktiva iz oblasti Solventnosti I, a Zakon o obaveznom osiguranju u saobraćaju sa direktivom 2009/103/EEC koja uređuje obavezno osiguranje od autoodgovornosti.

Po stupanju na snagu ovih zakona, otpočele su opsežne regulatorne aktivnosti u oblasti osiguranja, kako bi se u najkraćem roku postigla što veća primjena Zakona o osiguranju. Uz maksimalno angažovanje svih resursa Agencije, za tri mjeseca po stupanju zakona na snagu izrađen je veliki broj akata, sa ciljem da se omogući primjena istih već početkom 2013. godine.

Tako su do kraja 2012. godine pripremljeni i usvojeni sljedeći podzakonski akti:

1. Pravilnik o sadržaju izvještaja, obavještenja i drugih podataka koji se dostavljaju Agenciji za nadzor osiguranja i o načinu i rokovima njihovog dostavljanja,
2. Pravilnik o bližim kriterijumima i načinu obračuna matematičke rezerve i posebnih rezervi za osiguranja kod kojih osiguranik na sebe preuzima investicioni rizik,
3. Pravilnik o bližim uslovima za obavljanje poslova zastupanja u bankama,

4. Pravilnik o sadržini izvještaja, obavještenja i drugih podataka koje Udruženje – Nacionalni biro osiguravača Crne Gore dostavlja Agenciji za nadzor osiguranja i o načinu i rokovima njihovog dostavljanja,
5. Pravilnik o rasporedu vrsta rizika po vrstama osiguranja,
6. Pravilnik o podređenim dužničkim instrumentima,
7. Pravilnik o kriterijumima i načinu obračuna rezervi za izravnaje rizika,
8. Pravilnik o izmjenama pravilnika o utvrđivanju rezultata poslovanja, raspoređivanju ostvarene dobiti, pokriću gubitka i mjerama za pokriće gubitka,
9. Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o sadržini i načinu vođenja registara podataka o društvima za osiguranje i drugih subjekata koji podliježu kontroli Agencije za nadzor osiguranja,
10. Odluka o izmjeni Odluke o načinu procjenjivanja aktive društava za osiguranje.

Navedeni pravilnici imali su za cilj omogućavanje primjene novih odredaba Zakona o osiguranju, kao i dalje usklađivanje sa relevantnim direktivama EU, pogotovu u dijelu matematičke rezerve, podređenih dužničkih instrumenata i rasporeda vrsta rizika na način koji korespondira karakteristikama našeg tržišta. Pri izradi ovih akata korišćena su uporedna iskustva zemlja koja ovu vrstu normi već imaju u primjeni (Hrvatska, Slovenija, dijelom makedonsko iskustvo, i Srbija u dijelu koji reguliše bankoosiguranje). Imala se u vidu i dosadašnja praksa Agencije u vršenju nadzora, pa je ovom prilikom dio pravilnika prečišćen u skladu sa iskustvom i pitanjima koja su se u primjeni tih akata javljala. Svi pravilnici prošli su fazu konsultacija sa tržištem, i društva za osiguranje imala su primjeren rok za davanje sugestija na predložene nacрте. Nakon usvajanja navedeni pravilnici objavljeni su u "Sl.listu CG" br. 01/13 i 06/13, a dostupni su na internet strani Agencije.

Pored navedenog, pripremljen je i Pravilnik o bližim uslovima za izdavanje dozvole za obavljanje poslova osiguranja i načinu dokazivanja ispunjenosti tih uslova, koji je trenutno u proceduri pred Ministarstvom finansija, koje je nadležno za njegovo donošenje.

Regulatorne aktivnosti Agencije nastavljaju se istim tempom i u 2013. godini, kako bi se preostali dio regulative donio u roku propisanim Zakonom o osiguranju.

3. NADZOR I KONTROLA

Aktivnosti nadzora nad radom subjekata na tržištu osiguranja tokom 2012. godine odnosile su se na sprovođenje posrednih i ciljnih neposrednih kontrola poslovanja društava za osiguranje, društava za zastupanje i posredovanje u osiguranju i Udruženja-Nacionalnog biroa osiguravača Crne Gore, izricanje mjera nadzora za otklanjanje uočenih nezakonitosti i nepravilnosti, kao i kontinuirano praćenje postupanja subjekata nadzora po izrečenim mjerama nadzora.

3.1. Nadzor nad poslovanjem društava za osiguranje

U skladu sa zakonskim ovlaštenjima, Agencija je u posmatranom periodu, sprovodila kontinuirani posredni nadzor nad poslovanjem društava za osiguranje putem analize:

- ✚ kvartalnih i godišnjih finansijskih izvještaja i izvještaja o poslovanju društava za osiguranje;
- ✚ mišljenja ovlašćenih aktuara na kvartalne i godišnje finansijske izvještaje i poslovanje društava za osiguranje;
- ✚ izvještaja ovlašćenih revizora o izvršenoj reviziji godišnjih finansijskih iskaza društava za osiguranje;
- ✚ kvartalnih izvještaja internih revizora osiguravajućih društava.

Na osnovu navedenih izvještaja, Agencija je u 2012. godini izvršila godišnju posrednu i kvartalnu posrednu kontrolu poslovanja društava za osiguranje, koji su sadržali analizu sljedećih pokazatelja poslovanja:

- ✚ Imovine i obaveza osiguravajućih društava (aktive i pasive bilansa stanja);
- ✚ Poslovnog i finansijskog rezultata;
- ✚ Likvidnosti;
- ✚ Strukture tehničkih rezervi i načina deponovanja i ulaganja sredstava tehničke rezerve i garantne rezerve;
- ✚ Adekvatnosti kapitala;
- ✚ Ažurnosti u rješavanju i isplati šteta.

Tokom 2012. godine pokrenuto je 7 postupaka neposrednog nadzora nad poslovanjem društava za osiguranje, s ciljem utvrđivanja usklađenosti poslovanja sa Zakonom, podzakonskim aktima i drugim propisima kojima se reguliše njihovo poslovanje i

postupanje u skladu sa strukom i standardima osiguranja. Neposredni nadzor je izvršen na bazi neposrednog uvida u poslovnu dokumentaciju društva, putem direktne komunikacije sa menadžmentom i zaposlenima, i isti je obuhvatio:

- ✚ ciljnu neposrednu kontrolu 1 neživotnog društva u dijelu postupka prijave šteta, načina obavještanja osiguranika i rješavanja šteta u cilju utvrđivanja da li društvo postupa u skladu sa preporukama Agencije iz prethodne neposredne kontrole poslovanja ovog društva;
- ✚ neposrednu kontrolu poslovanja u 2011. godini i u prvom kvartalu 2012. godine 1 društva koje se bavi neživotnim osiguranjima u dijelu: primjene novog kontnog okvira, nenaplaćenih potraživanja, dovoljnosti utvrđenih rezervi za štete, deponovanja i ulaganja sredstava tehničkih rezervi i 1/3 garantne rezerve, likvidnosti i reosiguranja;
- ✚ neposrednu kontrolu poslovanja u 2011. godini i u prvom kvartalu 2012. godine 1 društva koje se bavi neživotnim osiguranjima, sa posebnim naglaskom na sljedeće segmente poslovanja: adekvatnost utvrđenog nivoa tehničkih rezervi, deponovanje i ulaganje tehničkih rezervi i 1/3 garantne rezerve, solventnost, likvidnost reosiguranje i mjerodavni tehnički rezultat u procesu rješavanja šteta i troškovi sprovođenja osiguranja;
- ✚ ciljnu neposrednu kontrolu poslovanja 3 društva (2 neživotna i 1 životno) u dijelu ocjene adekvatnosti uspostavljenog sistema internih kontrola, sistema upravljanja rizicima i funkcije interne revizije;
- ✚ neposrednu kontrolu poslovanja 1 životnog osiguravača u dijelu: organizacione i kadrovske osposobljenosti društva, izvještavanja, adekvatnosti kapitala, adekvatnosti utvrđenog nivoa tehničkih rezervi, s posebnim naglaskom na dovoljnost utvrđenog iznosa matematičke rezerve, deponovanja i ulaganja sredstava tehničkih rezervi i 1/3 garantne rezerve, internih procedura u dijelu obaveza propisanih Zakonom o sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma i Smjernicama za analizu rizika pranja novca i finansiranja terorizma u društvima za osiguranje.

Navedenim neposrednim kontrolama poslovanja društava za osiguranje utvrđene su nezakonitosti i nepravilnosti koje se, u najvećem dijelu, odnose na primjenu podzakonske regulative i internih akata kojima je uređeno poslovanje društava za osiguranje, kao i postupanje suprotno pravilima o vođenju poslovnih knjiga i međunarodnim računovodstvenim standardima.

Na osnovu urađenih zapisnika o izvršenim neposrednim kontrolama, Agencija je u 2012. godini donijela 4 rješenja o izricanju mjere za otklanjanje nezakonitosti i nepravilnosti u poslovanju i 2 mjere upozorenja za nepravilnosti koje ne utiču neposredno i u bitnoj mjeri na poslovanje društva, a u skladu sa članom 129 Zakona. Pored navedenog, Agencija je dala i niz preporuka društvima za unapređenje poslovne prakse, u cilju efikasnijeg i efektivnijeg obavljanja poslova osiguranja.

Mjere nadzora izrečene u 2012. godini, osim mjera izrečenih društvima na osnovu neposrednih kontrola koje su započete i u cjelosti sprovedene tokom predmetne godine, obuhvataju i mjere nadzora izrečene društvima na osnovu 2 neposredne kontrole društava za osiguranje (1 životno i 1 neživotno) koje su sprovedene i završene krajem 2011. godine.

Predmetnim mjerama nadzora Agencija je naložila sljedeće:

- ✚ obezbjeđivanje deponovanja i ulaganja sredstava tehničkih rezervi u propisane oblike imovine u definisanim rokovima, a u skladu sa Zakonom i Pravilnikom o ograničenjima deponovanja i ulaganja sredstava tehničkih rezervi;
- ✚ obezvrjeđivanje potraživanja, odnosno njihovo iskazivanje u skladu sa međunarodnim računovodstvenim standardima i dostavljanje korigovanih finansijskih iskaza;
- ✚ zabranu isplate prema jednom društvu za zastupanje do ispunjanja predviđenih uslova, uz obavezu revidiranja poslovnog odnosa i mjesečno obavještavanje o istom;
- ✚ mjeru upozorenja ovlašćenom aktuaru zbog nepostupanja u skladu sa Zakonom i aktom kojim se bliže uređuje sadržina mišljenja ovlašćenog aktuaru;
- ✚ donošenje i implementaciju internih akata i procedura kojima se uređuju pojedini segmenti poslovanja društva (procedure o kontinuiranom praćenju adekvatnosti rezervi za nastale prijavljene a neriješene štete (RBNS) i nastale neprijavljene štete (IBNR) po vrsti osiguranja; interne procedure o načinu raspodjele i evidencije troškova rješavanja i isplate šteta po pojedinoj vrsti osiguranja, sa mišljenjem ovlašćenog aktuaru; akta kojima se propisuje arhiviranje obračuna i podataka o internim revizijama; akta kojima se bliže uređuju aktivnosti u cilju sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma);
- ✚ izmjenu i dopunu internih akata u cilju unapređenja istih (Pravilnik o načinu i uslovima saosiguranja i reosiguranja; Pravilnik o likvidaciji šteta; Odluka o kriterijumima, načinu utvrđivanja I tabeli maksimalnog samopridržaja);

- ✚ sprovođenje interne revizije u dijelu načina obavještanja osiguranika prilikom procesa likvidacije odštetnog zahtjeva;
- ✚ dostavljanje izvještaja, mišljenja i druge dokumentacije koja ukazuje na postupanje po izrečenim mjerama (kopija knjige šteta; primjer akta koji će se upućivati podnosiocima odštetnih zahtjeva, mišljenje ovlašćenog aktuara o uticaju eliminacija tkz “ekstremnih šteta”, kao i drugih pretpostavki i parametara u obračunu IBNR-a).

NAZIV DRUŠTVA	PREDMET KONTROLE	MJERE NADZORA	POSTUPANJE PO MJERAMA NADZORA
SAVA MONTENEGRO	Zapisnik o izvršenoj neposrednoj kontroli poslovanja br. 02-1211/10-11 poslat je društvu dana 30. 12. 2011. godine	Društvu su preporučene aktivnosti na unapređenju internih procedura, u cilju efikasnijeg i efektivnijeg obavljanja poslova osiguranja (broj 02-1211/13-11 od 02.03.2012. godine)	Društvo je postupilo po preporukama
ATLAS LIFE	Zapisnik o izvršenoj neposrednoj kontroli poslovanja br. 02-647/8-11 poslat je društvu dana 30. 12. 2011. godine	Rješenje o izricanju mjere (broj 02-647/13-11 od 24. 02. 2012. godine) Preporuke u dijelu unapređenja internih procedura i poslovne prakse, u cilju efikasnijeg i efektivnijeg obavljanja poslova (02-647/14-11 od 24. 02. 2012. godine)	Postupanje po mjeri i preporukama predmet je kontrole sprovedene u 2013. godini.
SWISS OSIGURANJE	Ciljna neposredna kontrola postupka prijave šteta, načina obavještanja osiguranika i rješavanje šteta u obimu koji je neophodan da bi se utvrdilo da li je Društvo postupilo u skladu sa preporukama Agencije broj 02-970/1-11 od 29. 09. 2011. godine	Društvu su preporučene aktivnosti na daljem unapređenju poslovnih procedura i internih akata (02-176/6-12 od 21. 06. 2012. godine)	Društvo je postupilo po preporukama.

SWISS OSIGURANJE	Neposredna kontrolu poslovanja u 2011. godini i u prvom kvartalu 2012. godine, u dijelu primjene novog kontnog okvira, potraživanja, dovoljnosti rezervi za štete, deponovanja i ulaganja sredstava tehničkih rezervi i 1/3 garantne rezerve, likvidnosti i reosiguranja	Rješenje o izricanju mjere nadzora (broj 02-596/23-12 od 28. 09. 2012. godine.) Rješenje o izricanju mjere nadzora (broj 02-596/24-12 od 28. 09. 2012. godine.) Rješenje o izricanju mjere nadzora (broj 02-596/25-12 od 28. 09. 2012. godine.) Mjera upozorenja (broj 02-596/26-12 od 28. 09. 2012. godine)	Društvo je postupilo po rješenju broj 02-596/24-1 i rješenju broj 02-596/25-12 Društvo nije postupilo po rješenju broj 02-596/23-12 od 28. 09. 2012. godine. Društvo je postupilo po svim tačkama mjere upozorenja.
UNIQA OSIGURANJE	Neposredna kontrola poslovanja u sljedećim segmentima: adekvatnost tehničkih rezervi, deponovanje i ulaganje sredstava tehničkih rezervi i jedne trećine garantne rezerve, solventnost, likvidnost, reosiguranje i mjerodavni tehnički rezultat	Mjera upozorenja broj 02-733/6-12 od 28. 09. 2012. godine	Društvo je postupilo po dijelu mjera čiji je rok za realizaciju dospio; realizacija dijela mjera je u toku.
LOVČEN OSIGURANJE	Ciljna neposredna kontrola poslovanja u dijelu adekvatnosti sistema internih kontrola, upravljanje rizicima i funkcija interne revizije	Zapisnikom (broj 02-904/5-12 od 3. 12. 2012. godine) preporučene su aktivnosti u dijelu jačanja sistema internih kontrola, nezavisnosti i samostalnosti interne revizije i uspostavljanja adekvatnog sistema upravljanja rizicima	Realizacija u toku
LOVČEN ŽIVOTNO OSIGURANJE	Ciljna neposredna kontrola poslovanja u dijelu adekvatnosti sistema internih kontrola, upravljanje rizicima i funkcija interne revizije	Zapisnikom (broj 02-983/4-12 od 03.12.2013. godine) preporučene su aktivnosti u dijelu jačanja sistema internih kontrola i uspostavljanja adekvatnog sistema upravljanja rizicima	Realizacija u toku

SAVA MONTENEGRO	Ciljna neposredna kontrola poslovanja u dijelu adekvatnosti sistema internih kontrola, upravljanje rizicima i funkcija interne revizije	Zapisnikom (broj 02-1014/6-12 od 30.11.2012.godine) preporučene su aktivnosti u dijelu jačanja sistema internih kontrola i uspostavljanja adekvatnog sistema upravljanja rizicima	Realizacija u toku
GRAWE OSIGURANJE	Neposredna kontrola u sljedećim segmentima poslovanja: organizacija i kadrovska osposobljenost, obaveze izvještavanja, sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma, adekvatnosti kapitala, adekvatnosti obračunatih tehničkih rezervi, deponovanje i ulaganje sredstava tehničkih rezervi	Zapisnik o izvršenoj kontroli poslovanja sačinjen je u 2013. godini.	

3.2. Nadzor nad poslovanjem društava za zastupanje i posredovanje u osiguranju

Tokom 2012. godine obavljene su neposredne kontrole poslovanja 4 društva za zastupanje u osiguranju i 1 društva za posredovanje u osiguranju.

Nadzor nad poslovanjem predmetnih društava izvršen je putem neposrednog uvida u njihovu poslovnu dokumentaciju, i obuhvatio je sljedeće:

- ✚ ciljne neposredne kontrole 3 društva za zastupanje u osiguranju u dijelu obavljanja poslova zastupanja u osiguranju, kao i postupanja sa obrascima stroge evidencije;
- ✚ ciljne neposredne kontrole poslovanja 1 društva za posredovanje u osiguranju, kako bi se provjerilo da li njegovo poslovanje i tehnologija rada pružaju adekvatnu zaštitu interesa korisnika osiguranja, i da se utvrdi nivo usklađenosti poslovanja društva sa zakonskom regulativom;
- ✚ ciljne neposredne kontrole poslovanja 1 društva za zastupanje kako bi se provjerilo da li njegovo poslovanje i tehnologija rada pružaju adekvatnu zaštitu interesa korisnika osiguranja, i da se utvrdi nivo usklađenosti poslovanja društva sa zakonskom regulativom;

Navedenim neposrednim kontrolama utvrđene su određene nepravilnosti i nezakonitosti u poslovanju društava i to: obavljanje poslova zastupanja od strane lica koja ne posjeduju ovlaštenje Agencije, pružanje usluga, odnosno obavljanje poslova koje društvo po Zakonu ne može obavljati, neposjedovanje opštih i posebnih akata o postupanju sa obrascima stroge evidencije, neusklađenost šifre djelatnosti sa zakonom o klasifikaciji djelatnosti, nepoštovanje obaveznih elemenata koje polisa mora da sadrži u skladu sa članom 999 Zakona o obligacionim odnosima i neposjedovanje pisane dokumentacije koja će ukazivati na izvršenje posebnih obaveza društva za posredovanje shodno članu 62 Zakona o osiguranju .

Pored navedenog, tokom 2012. godine sprovedene su i aktivnosti na donošenju mjera nadzora i praćenju njihove realizacije za: 8 društava za zastupanje, 5 društava za posredovanje i 1 zastupnika u osiguranju, čije su neposredne kontrole poslovanja sprovedene u 2011. godine¹.

¹ Zapisnici o ovim kontrolama sačinjeni su i dostavljeni subjektima nadzora krajem 2011. godine.

Na osnovu Zapisnika o izvršenim kontrolama poslovanja, Agencija je, tokom 2012. godine, donijela 7 rješenja o izricanju mjere nadzora za otklanjanje konstatovanih nezakonitosti i nepravilnosti u poslovanju, kojim je naložila sljedeće:

- ✚ zabranu zaključivanja ugovora o osiguranju licima bez odgovarajućeg ovlašćenja za obavljanje poslova zastupanja;
- ✚ stavljanje van snage ugovora o poslovnoj saradnji, kojim se definiše pružanje drugih usluga koje ne spadaju u poslove zastupanja u osiguranju;
- ✚ obustavu zaključivanja ugovora o osiguranju društvu koje obavlja poslove posredovanja u osiguranju;
- ✚ zaključivanje ugovora o osiguranju odgovornosti za štete koje nastaju obavljanjem djelatnosti ili obezbjeđivanjem безусловne finansijske garancije koja je prihvaćena od strane centralne banke na sumu osiguranja, odnosno iznos od najmanje 100.000€;
- ✚ dostavljanje dokumentacije koja dokazuje postupanje po naloženim mjerama.

Takođe, Agencija je dala i niz preporuka na unapređenju internih procedura i poslovne prakse društava za zastupanje i posredovanje.

NAZIV DRUŠTVA	PREDMET KONTROLE	MJERE NADZORA	POSTUPANJE PO MJERAMA NADZORA
ADRIATIC AG	Zapisnik o ciljnoj neposrednoj kontroli broj 02-1121/8-11 poslat je društvu dana 30. 12. 2011. godine	Rješenje broj 02-1121/10-11 od 24. 02. 2012. godine Preporučene aktivnosti na unapređenju internih procedura i poslovne prakse (broj 02-1121/11-11 od 24. 02. 2012. godine.)	Društvo je postupilo po nalogima iz rješenja. Postupanje po preporukama utvrdiće se u toku naredne kontrole.
AUCTOR	Zapisnik o ciljnoj neposrednoj kontroli broj 02-1122/2-11 poslat je društvu dana 06. 12. 2011. godine		Društvo je postupilo po zaključcima Zapisnika i prije nego što su donešene mjere.
PREMIJA PLUS	Zapisnik o ciljnoj neposrednoj kontroli broj 02-1112/6-11 poslat je društvu dana 23. 12. 2011. godine	Rješenje broj 02-1112/8-11 od 24. 02. 2012. godine Preporučene aktivnosti na unapređenju internih procedura (broj 02-1112/9-11 od 24. 02. 2011. godine.)	Društvo je postupilo po rješenju i preporukama
IN.PRO	Zapisnik o ciljnoj neposrednoj kontroli broj 02-1115/9-11 poslat je društvu dana 30. 12. 2011. godine	Rješenje broj 01-1115/12-11 od 24. 02. 2012. godine Preporučene aktivnosti na unapređenju internih procedura i poslovne prakse (broj 02-1115/9-13 od 24. 02. 2011. godine.)	Društvo je postupilo po rješenju i preporukama.
WVP CG	Zapisnik o ciljnoj neposrednoj kontroli broj 02-1116/3-11 poslat je društvu dana 30. 12. 2011. godine	Rješenje broj 02-1116/6-11 od 24. 02. 2012. godine Preporučene aktivnosti na unapređenju internih procedura (broj 02-1115/13-11 od 24. 02. 2012. godine.)	Društvo je postupilo po rješenju. Postupanje po preporukama utvrdiće se u toku naredne kontrole.

INDEGO PLUS	Zapisnik o ciljnoj neposrednoj kontroli broj 02-1120/3-11 poslat je društvu dana 06. 12. 2011. godine		Društvo je postupilo po zaključcima Zapisnika i prije nego što su donešene mjere.
LOJD MONTENEGRO	Zapisnik o ciljnoj neposrednoj kontroli broj 02-1124/5-11 poslat je društvu dana 23. 12. 2011. godine		Društvo je postupilo po zaključcima Zapisnika i prije nego što su donešene mjere.
OBSES	Zapisnik o ciljnoj neposrednoj kontroli broj 02-1125/5-11 poslat je društvu dana 30. 12. 2011. godine	Preporučene aktivnosti na unapređenju internih procedura i poslovne prakse (broj 02-1125/7-11 od 09. 02. 2012. godine.)	Društvo je postupilo po preporukama.
IDEAL LIFE	Zapisnik o ciljnoj neposrednoj kontroli broj 02-1113/5-11 poslat je društvu dana 06. 12. 2011. godine	Preporučene aktivnosti na unapređenju internih procedura i poslovne prakse (broj 02-1113/8-11 od 17. 02. 2012. godine.)	Društvo je postupilo po dijelu preporuka; po dijelu preporuka realizacija je u toku.
POLIS	Zapisnik o ciljnoj neposrednoj kontroli broj 02-1114/5-11 poslat je društvu dana 06. 12. 2011. godine	Preporučene aktivnosti na unapređenju internih procedura i poslovne prakse (broj 02-1114/7-11 od 17. 02. 2012. godine.)	Društvo je postupilo po preporukama.

PARTNER M	Zapisnik o ciljnoj neposrednoj kontroli broj 02-1118/4-11 poslat je društvu dana 30. 12. 2011. godine	Rješenje broj 02-1118/6-11 od 24. 02. 2012. godine Preporučene aktivnosti na unapređenju internih procedura i poslovne prakse (broj 02-1118/7-11 od 28. 02. 2012. godine)	Društvo je postupilo po rješenju. Postupanje po preporukama će se utvrditi tokom naredne kontrole.
BROKER INS	Zapisnik o ciljnoj neposrednoj kontroli broj 02-1119/3-11 poslat je društvu dana 06. 12. 2011. godine	Nije konstatovana nepravilnost.	
ELITA MEEL	Zapisnik o ciljnoj neposrednoj kontroli broj 02-1117/4-11 poslat je društvu dana 23. 12.2011. godine		Društvo je postupilo po zaključcima Zapisnika i prije nego što su donešene mjere.
PROTEKTOR	Zapisnik o ciljnoj neposrednoj kontroli broj 02-1123/3-11 poslat je društvu dana 26. 12.2011. godine	Preporučene aktivnosti na unapređenju internih procedura i poslovne prakse (broj 02-1123/5-11 od 28. 02. 2012. godine)	Društvo je postupilo po preporukama.
PREMIJA PLUS	Ciljna neposredna kontrola poslovanja Društva u dijelu načina obavljanja poslova zastupanja u osiguranju, kao i postupanja sa obrascima stroge evidencije	Rješenje broj 02-316/8-12 od 30. 08. 2012. godine Preporučene aktivnosti na unapređenju internih procedura i poslovne prakse (broj 02-316/10-12 od 10. 09. 2012. godine.)	Društvo je postupilo po rješenju. Društvo je postupilo po dijelu preporuka; po dijelu preporuka realizacija je u toku.

IDEAL LIFE	Ciljna neposredna kontrola poslovanja Društva u dijelu načina obavljanja poslova zastupanja u osiguranju, kao i postupanja sa obrascima stroge evidencije	Rješenje broj 02-640/10-12 od 30. 08. 2012. godine Preporučene aktivnosti na unapređenju internih procedura i poslovne prakse (broj 02-640/12-12 od dana 07. 09. 2012. godine.)	Društvo je postupilo po rješenju. Postupanje po preporukama će se utvrditi tokom naredne kontrole.
DOZ	Ciljna neposredna kontrola poslovanja Društva u dijelu načina obavljanja poslova zastupanja u osiguranju, kao i postupanja sa obrascima stroge evidencije	Preporučene aktivnosti na unapređenju internih procedura i poslovne prakse (broj 02-525/8-12 od 06.06.2012. godine)	Društvo je postupilo po dijelu preporuka. Postupanje po dijelu preporuka utvrdiće se tokom naredne kontrole.
ADRIATIC AG	Ciljna neposredna kontrola poslovanja Društva u cilju provjere da li njegovo finansijsko poslovanje i tehnologija rada pružaju adekvatnu zaštitu interesa korisnika osiguranja i da se utvrdi nivo usklađenosti poslovanja društva sa zakonskom regulativom		Društvo je postupilo po zaključcima iz Zapisnika o neposrednoj kontroli poslovanja Društva br.02-704/5-12 od 17. 09. 2012. godine
IN.PRO	Ciljna neposredna kontrola poslovanja Društva u cilju provjere da li njegovo finansijsko poslovanje i tehnologija rada pružaju adekvatnu zaštitu interesa njegovih vlasnika i korisnika osiguranja i da se utvrdi nivo usklađenosti poslovanja društva sa zakonskom regulativom	Zapisnik o izvršenoj kontroli poslovanja sačinjen je u 2013. godini	

3.3. Nadzor nad poslovanjem Udruženja - Nacionalnog biroa osiguravača

Agencija je u 2012. godini izvršila dvije neposredne kontrole poslovanja Udruženja – Nacionalnog biroa osiguravača Crne Gore (u daljem tekstu: Udruženje) i to:

- 1. Ponovnu neposrednu kontrolu poslovanja, sa ciljem da utvrdi da li je Udruženje postupilo u skladu sa preporukama Agencije br.03-780/11-10 od 09.03.2011. godine, a u vezi sa načinom vođenja knjige šteta;*

Na osnovu predmetne kontrole Udruženju je dostavljen Zapisnik broj 03-780/31-10 od 16. maja 2012. godine, kojim je konstatovano da je Udruženje postupilo po preporukama Agencije u vezi sa načinom vođenja knjige šteta.

- 2. Neposrednu kontrolu poslovanja Udruženja u 2011. godini:*

Neposrednu kontrolu poslovanja Udruženja u 2011. godini, Agencija je otpočela u junu 2012. godine, nakon dobijanja izvještaja o poslovanju Udruženja za 2011. godinu, finansijskih iskaza na dan 31. 12. 2011. godine i Izvještaja nezavisnog revizora na finansijske iskaze za 2011. godinu. Navedenom kontrolom obuhvaćeni su sljedeći segmenti poslovanja Udruženja: prihodi i rashodi Udruženja za 2011. godinu; poslovanje Garantnog fonda u 2011. godini, odnosno analiza isplata i uplata u Garantni fond, troškova i prihoda fonda u 2011. godini; analizu broja, visine i strukture isplaćenih šteta na dan 31. 12. 2011. godine, analizu rezervisanih šteta na dan 31. 12. 2011. godine, analizu finansijskih garancija koje je Udruženje obezbijedilo za punopravno članstvo u Savjetu Biroa krajem 2011. godine.

Udruženje je postupilo po navedenim preporukama i dostavilo dokaze kojim se potvrđuje navedeno postupanje.

4. RJEŠAVANJE PO PRITUŽBAMA OSIGURANIKA I DRUGIH KORISNIKA OSIGURANJA

U toku 2012. godine Agencija je primila i obradila 26 prigovora na rad društava za osiguranje. Od tog broja 6 se odnosilo na rad društava za životno osiguranje, a 20 na društva koja se bave neživotnim osiguranjem.

U dijelu **neživotnog osiguranja**, od ukupno 20 prigovora:

- ✚ 9 pritužbi bilo je vezano za obradu odštetnih zahtjeva po osnovu osiguranja od autoodgovornosti,
- ✚ 4 pritužbe za naknadu štete po osnovu kasko osiguranja vozila,
- ✚ 3 pritužbe po osnovu osiguranja imovine i
- ✚ 3 po osnovu kolektivnog osiguranja od posljedica nezgode.

Primjedbe osiguranika po pitanju ove grupe poslova osiguranja odnosio se najviše na visinu ponuđenog nespornog dijela, a u manjem obimu i na nezadovoljavajući tretman od strane lica zaduženih za obradu štete i suprotstavljene informacije koje su dobijali u postupku do obraćanja Agenciji.

Postupak po primljenim prigovorima imao je sljedeće rezultate

- ✚ neosnovano - 6 prigovora ,
- ✚ Agencija nenadležna, slučaj prosljeđen nadležnoj instituciji - 1 prigovor,
- ✚ osnovano, sa isplatom nespornog dijela - 9 prigovora,
- ✚ stranka upućena na vještačenje odnosno druge radnje u skladu sa uslovima osiguranja – 2 prigovora,
- ✚ stranka upućena na sud radi ponovnog utvrđivanja činjeničnog stanja – 2 prigovora

Pritužbe na rad društava za **životno osiguranje** odnosile su se na osiguranje života korisnika kredita i mješovito osiguranje . Od 6 prigovora primljenih u toku 2012. godine:

- ✚ 2 prigovora podnesena su iz razloga nedovoljne informisanosti osiguranika o efektima ugovornih klauzula,
- ✚ 4 prigovora podnesena su nakon nastupanja osiguranog slučaja, pri čemu su propusti konstatovani kod obje ugovorne strane za 3 prigovora iz kog razloga nijed bilo moguće donijeti stav o preovlađujućem stepenu krivice bilo koje od ugovornih strana.

I u grupi životnih osiguranja osiguranici, odnosno korisnici osiguranja žalili su se na nedovoljan obim informacija, kao i na komunikaciju sa predstavnicima osiguranja.

Generalno, nezavisno od vrste osiguranja, konstatovano je da postoji prostor za unaprjeđenje neposrednog kontakta sa klijentom, bilo u postupku zaključenja ugovora, bilo u toku trajanja ugovornog odnosa ili zahtjeva za ostvarivanje prava po ugovoru, obzirom na nedovoljno razvijen nivo poznavanja ove oblasti od strane javnosti, pri čemu društva za osiguranje nastupaju sa pozicije stručnjaka i bolje informisane strane. Insistirano je na poštovanju podzakonske regulative i akata poslovne politike samog društva za osiguranje, kako bi se podigao nivo povjerenja u uslugu koja se pruža i povećala sigurnost osiguranika da će, za uplaćenu premiju, dobiti pokriće kakvo je predviđeno uslovima ugovora koji je zaključen.

BROJ PRIGOVORA	NAZIV DRUŠTVA NA ČIJI SE RAD ODNOSI PRIGOVOR	PREDMET PRIGOVORA	POSTUPANJE PO PRIGOVORU²
03-62/1-12 od 23. 01. 2012.	Delta Generali Osiguranje AD Podgorica	osiguranje od autoodgovornosti	Podnosilac prigovora je dužan da dostavi fisklane račune o izvršenoj opravci kako bi se isplatila šteta
03-131/1-12 od 10. 02. 2012.	Grawe osiguranje AD Podgorica	osiguranje života	Agencija nenadležna za rješavanje - upućen da se obrati sudu
03-164/1-12 od 23. 02. 2012.	Sava Montenegro AD Podgorica	osiguranje od autoodgovornosti	Podnosilac prigovora upućen da angažuje vještaka u skladu sa Uslovima osiguranja Društva
03-225/1-12 od 08. 03. 2012.	Lovćen životna osiguranja AD Podgorica	osiguranje života za slučaj smrti korisnika kredita	Djelimično osnovan – upućen da se obrati sudu
03-272/1-12 od 08. 03. 2012.	Lovćen životna osiguranja AD Podgorica	osiguranje života za slučaj smrti korisnika kredita	Djelimično osnovan – upućen da se obrati sudu
03-327/1-12 od 17. 01. 2012.	Delta Generali Osiguranje AD Podgorica	kasko osiguranje vozila	Agencija nenadležna za rješavanje – upućen da se obrati sudu
03-383/1-12 od 19. 04. 2012.	Sava Montenegro AD Podgorica	osiguranje od posljedica nezgode	Prigovor osnovan – isplaćen nesporni dio štete

² U postupanju po prigovorima osiguranika i drugih korisnika osiguranja, Agencija se prvenstveno bavi provjerom poštovanja opštih zakonskih i ugovornih odredbi, kao i pravila procedure koju su uspostavila društva za osiguranje. Ovim se ne smatraju pitanja tehnologije obrade šteta (konkretna visina naknade štete, cijena oštećenih djelova, vrednovanje troškova, isl.) niti utvrđivanje postojanja pojedinačne krivice, kao ni visine doprinosa podnosioca odštetnog zahtjeva nastanku štetnog događaja.

03-601/1-12 od 17. 05. 2012.	Lovćen osiguranje AD Podgorica	osiguranje od autoodgovornosti	Prigovor osnovan – isplaćen nesporni dio štete
03-634/1-12 od 19. 03. 2012.	Lovćen osiguranje AD Podgorica	kolektivno kombinovano osiguranje radnika (nezgoda)	Prigovor osnovan – isplaćen nesporni dio štete
03-698/1-12	Lovćen osiguranje AD Podgorica	Osiguranje imovine od požara	Prigovor osnovan – isplaćen nesporni dio štete
03-703/1-12 od 15. 06. 2012.	Uniqa životna osiguranja AD Podgorica	Osiguranje života	Prigovor osnovan – potpisano vansudsko poravnanje
03-752/1-12 od 28. 06. 2012.	Grawe osiguranje AD Podgorica	Osiguranje života usmjereno na štednju za penziju	Objašnjena tražena procedura
03-864/1-12 od 31. 07. 2012	Swiss osiguranje AD Podgorica	Kasko osiguranje vozila	Prigovor osnovan – isplaćen cjelokupan iznos štete
03-896/1-12 od 31. 07. 2012.	Pravno lice	Osiguranje od poplave	Objašnjena procedura rada po prijavi osiguranog slučaja
03-906/1-12 od 09. 08. 2012.	Nn počinitelj (podnosilac prigovora je fizičko lice)	osiguranje od autoodgovornosti	Agencija nenadležna za rješavanje – upućen da se obrati NBO
03-774/1 -12 od 04. 07. 2012	Sava Montenegro AD Podgorica	osiguranje od autoodgovornosti	Prigovor osnovan – isplaćen nesporni dio štete
03-994/1-12 od 14. 09. 2012.	Lovćen osiguranje AD Podgorica	Kasko osiguranje vozila	Prigovor osnovan – potpisano vansudsko poravnanje
03-995/1-12 od 17. 09. 2012.	Sava Montenegro AD Podgorica	Kasko osiguranje vozila	Prigovor neosnovan – podnosilac prigovora upućen da se obrati sudu

03-1059/1-12 od 05. 10. 2012.	Lovćen osiguranje AD Podgorica	osiguranje od autoodgovornosti	Prigovor osnovan – potpisano vansudsko poravnanje
03-1094/1-12 od 18. 10. 2012.	Delta Generali Osiguranje AD Podgorica	osiguranje imovine	Prigovor neosnovan - podnosilac prigovora upućen da se obrati sudu
03-1095/1-12 od 18. 10. 2012.	Delta Generali Osiguranje AD Podgorica	osiguranje imovine	Prigovor neosnovan – podnosilac prigovora upućen da se obrati sudu
03-1138/1-12 od 29. 10. 2012.	NBO	osiguranje od autoodgovornosti	Agencija nenadležna za rješavanje - podnosilac prigovora upućen da se obrati sudu
03-1243/1-12	Lovćen životna osiguranje AD Podgorica	Osiguranje života	Agencija nenadležna za rješavanje - podnosilac prigovora upućen da se obrati sudu
03-1281/1-12 od 28. 11. 2012.	Lovćen osiguranje AD Podgorica	Kolektivno osiguranje radnika (nezgoda)	Prigovor neosnovan - podnosilac prigovora upućen da se obrati sudu
03-1323/1-12 od 07. 12. 2012.	Lovćen osiguranje AD Podgorica	osiguranje od autoodgovornosti	Prigovor osnovan – isplaćen iznos štete
03-1335/1-12 od 12. 12. 2012.	Lovćen osiguranje AD Podgorica	osiguranje od autoodgovornosti	Podnosilac prigovora obaviješten da dostavi fiskalne račune o izvršenoj opravci kako bi se isplatila šteta

5. DOZVOLE, OVLAŠĆENJA I SAGLASNOSTI

U skladu sa ovlašćenjima iz člana 177 i 185 Zakona, Agencija, odnosno Savjet Agencije ovlašćeni su za odlučivanje po zahtjevima za dobijanje saglasnosti, ovlašćenja, dozvola i drugim zahtjevima u skladu sa Zakonom. U toku 2012. godine održane su 24 sjednice, na kojima je Savjet odlučivao o podnesenim zahtjevima, kao i o izricanju mjera nadzora, po okončanim postupcima kontrole poslovanja subjekata nadzora.

Postupajući po zahtjevima pravnih i fizičkih lica za izdavanje saglasnosti i ovlašćenja, u izvještajnom periodu, Agencija je izdala 100 saglasnosti koja su za pojedine segmente poslovanja tražila društva za osiguranje i 54 ovlašćenja zastupnicima i posrednicima u osiguranju, koji su ispunili uslove propisane Zakonom (polaganje stručnog ispita, mogućnost priznanja ovlašćenja stečenog van Crne Gore).

Pored ovoga, izdate su i 3 dozvole za rad društvima za zastupanje u osiguranju i 1 društvu za posredovanje u osiguranju.

U skladu sa ovlašćenjima povjerenim Zakonom o obaveznom osiguranju u saobraćaju, Agencija je dala saglasnost Nacionalnom birou osiguravača na kriterijume za obračun Garantnog fonda i visinu doprinosa Garantnom fondu za 2012. godinu.

Shodno članu 60 i 71 Zakona i Pravilnika o sadržini i načinu polaganja stručnog ispita za obavljanje poslova posredovanja, odnosno zastupanja u osiguranju („Službeni list Crne Gore“, br. 47/09 i 47/12) Agencija je organizovala dva roka, u maju i novembru 2012. godine, za polaganje stručnog ispita za dobijanje predmetnih ovlašćenja.

U ova dva roka za polaganje cijelog ispita prijavilo se ukupno 116 kandidata, a za polaganje preostalog dijela ispita 43. Ukupan broj kandidata koji su uspješno prošli oba testa je 52, za popravni ispit poslije novembarskog roka ostalo je 41 lice, a 55 lica upućeno je ponovno polaganje ispita u cjelini.

Pored ovih redovnih aktivnosti, u toku 2012. godine upravni spor koji, po pitanju dozvole za rad, Agencija već 3 godine vodi sa Magnat osiguranjem, pravosnažno je okončan presudom Upravnog suda u novembru te godine. Međutim, početkom 2013. godine Vrhovni sud je po zahtjevu MAGNAT osiguranja za vanredno preispitivanje sudske presude, vratio Upravnom sudu predmet na ponovno odlučivanje. Taj je postupak u toku, pa je ishod ovog spora još uvijek nepoznat.

6. IZVJEŠTAVANJE

Agencija je u 2012. godini, u okviru svojih nadležnosti, sprovodila redovne aktivnosti na prikupljanju i analizi operativnih i finansijskih podataka o poslovanju učesnika na crnogorskom tržištu osiguranja. Nastavljene su kontinuirane aktivnosti na unaprijeđenju sistema izvještavanja i redovne analize relevantnih pokazatelja stanja i trendova na tržištu osiguranja. Posebna pažnja je posvećena unaprijeđenju načina sistematizovanja, nivoa obuhvata i strukture i kvaliteta podataka i informacija o poslovanju učesnika na tržištu osiguranja.

Agencija je sprovodila aktivnosti usmjerene na pravovremeno, cjelovito i pouzdano informisanje javnosti i korisnika osiguranja o stanju na tržištu osiguranja Crne Gore, koje obuhvataju blagovremeno informisanje o izmjenama regulative i relevantnim pokazateljima na tržištu osiguranja.

6.1 Izvještavanje o podacima sa tržišta osiguranja Crne Gore

Agencija je, u toku 2012. godine, nastavila sa aktivnostima na unaprijeđenju postupka izvještavanja javnosti o podacima i pokazateljima sa tržišta osiguranja. Ovi izvještaji uključuju, kako osnovne pokazatelje razvoja tržišta osiguranja, tako i čitav niz specifičnih pokazatelja, putem kojih je obezbijeđeno sveobuhvatno informisanje javnosti o crnogorskom tržištu osiguranja. Kao rezultat intenzivnih aktivnosti Agencija je ostvarila relativno veći stepen ažurnosti u dinamici izvještavanja od strane učesnika na tržištu osiguranja.

Agencija je, takođe, nastavila sa informisanjem javnosti o aktivnostima Agencije, aktuelnim informacijama sa tržišta osiguranja, o izmjenama važeće i donošenju nove regulative, kao i o podacima o osiguravajućim društvima, društvima za posredovanje i zastupanje u osiguranju, ovlašćenih posrednika, zastupnika i aktuara putem svoje zvanične internet stranice (www.ano.me).

U skladu sa odredbama Zakona o osiguranju i Pravilnika o sadržini izvještaja, obavještenja i drugih podataka koji se dostavljaju Agenciji za nadzor osiguranja i o načinu i rokovima njihovog dostavljanja, Agencija je, tokom 2012. godine, pripremala i redovno objavljivala na svojoj zvaničnoj internet stranici izvještaje o stanju na tržištu osiguranja sa relevantnim pokazateljima na mjesečnom, kvartalnom i godišnjem nivou.

Agencija je, tokom 2012. godine na osnovu preliniminarnih podataka pripremila 12 mjesečnih izvještaja o tržištu osiguranja. Izvještaji sadrže podatke o visini bruto fakturisane premije strukturirane po vrstama osiguranja i po društvima za osiguranje. Takođe, Agencija je, tokom 2012. godine, na osnovu analize preliniminarnih podataka pripremila četiri kvartalna izvještaja o stanju na tržištu osiguranja, koji su obuhvatili podatke o učesnicima na tržištu osiguranja, o strukturi i visini bruto premije po grupama i vrstama osiguranja, kao i po društvima za osiguranje, o stepenu koncentracije na tržištu osiguranja, o strukturi bilansa stanja na nivou cjelokupnog tržišta, kao i o pokazateljima solventnosti i likvidnosti crnogorskih osiguravača i stepenu ažurnosti u rješavanju i isplati šteta. U skladu sa izmjenama i dopunama Zakona o osiguranju primjenjivim od avgusta 2012. godine, izvještaj koji se odnosi na IV kvartal obuhvata novi pristup izračunavanja solventnosti na nivou tržišta tj. solventnost se posmatra kao odnos kapitala i margine solventnosti.

Agencija je, u 2012. godini, na osnovu zvaničnih godišnjih izvještaja učesnika na tržištu osiguranja, pripremila izvještaj o stanju na tržištu osiguranja u Crnoj Gori za 2011. godinu, koji je usvojen od strane Skupštine Crne Gore u decembru 2012. godine. Godišnji izvještaj obuhvata analizu najznačajnijih kretanja i trendova na tržištu osiguranja u Crnoj Gori, analizu operativnih i finansijskih pokazatelja poslovanja učesnika na tržištu osiguranja, uključujući i analizu strukture portfelja osiguranja po grupama i vrstama osiguranja.

Tokom 2012. godine, Agencija je kvartalno izvještavala o pokazateljima sa tržišta osiguranja Savjet za finansijsku stabilnost (4 izvještaja), u skladu sa Zakonom o Savjetu za finansijsku stabilnost („Sl.list CG“, br. 44/10). Izvještaji koje Agencija redovno dostavlja Savjetu za finansijsku stabilnost obuhvataju podatke o iznosima bruto premije i broju osiguranja po vrstama osiguranja, broju i iznosima šteta po vrstama osiguranja, strukturi kapitala na nivou tržišta, strukturi tehničkih i garantne rezerve na nivou tržišta, strukturi deponovanja i ulaganja sredstava tehničkih i garantne rezerve na nivou tržišta, solventnosti cjelokupnog tržišta, koeficijentu likvidnosti na dan, strukturi bilansa stanja i bilansa uspjeha na nivou tržišta.

Na internet stranici Agencije kvartalno se objavljuju, u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji („Sl.list CG“, 69/05, 80/08 i 32/11) i Pravilnikom o sadržini izvještaja, obavještenja i drugih podataka koje društvo za osiguranje dostavlja Agenciji za nadzor osiguranja i o načinu i rokovima njihovog dostavljanja („Sl.list CG“, 70/08, 87/09, 21/10 i

48/11) i finansijski izvještaji društava za osiguranje - bilans stanja, bilans uspjeha, bilans novčanih tokova i izvještaj o promjenama na kapitalu.

6.2 Sistem elektronskog izvještavanja (www.izvjestaji.com)

Agencija je i u 2012. godini sprovodila aktivnosti na unaprijeđenju sistema za elektronsko izvještavanje. Sistem elektronskog izvještavanja obuhvata sve podatke koje su društva za osiguranje dužna dostavljati Agenciji, u skladu sa Pravilnikom o sadržini izvještaja, obavještenja i drugih podataka koji se dostavljaju Agenciji za nadzor osiguranja i onačinu i rokovima njihovog dostavljanja, Pravilnikom o načinu utvrđivanja i praćenja likvidnosti društava za osiguranje, Odlukom o načinu procjenjivanja aktive društava za osiguranje, Pravilnikom o bližim kriterijumima i načinu obračunavanja tehničkih rezervi za rezervisane štete, Pravilnikom o bližim kriterijumina i načinu obračunavanja rezervi za izravnanje rizika i drugim aktima.

U cilju unaprijeđenja kvaliteta izvještavanja i daljeg razvoja sistema analize operativnih i finansijskih pokazatelja poslovanja na tržištu osiguranja u Crnoj Gori, Agencija je u 2012. godini sprovela aktivnosti na izmjenama i unaprijeđenju Sistema za elektronsko izvještavanje u domenu sistematizovanja, nivoa obuhvata i strukture podataka i infomacija kao i u domenu primjene standarda u analizi relevantnih indikatora o poslovanju društava za osiguranje u Crnoj Gori. Takođe, u posljednjem tromjesečju 2012. godine Agencija je pristupila izradi novih tabela i obrazaca, kao i izmjeni postojećih kako bi se Sistem za elektronsko izvještavanje uskladio sa novim zakonskim rješenjima.

7. SARADNJA NA UNUTRAŠNJEM I MEĐUNARODNOM PLANU

U okviru sprovođenja nadležnosti Agencija je ostvarivala kontinuiranu saradnju sa Skupštinom Crne Gore, Vladom Crne Gore, Ministarstvom finansija, Savjetom za finansijsku stabilnost, Udruženjem osiguravača Crne Gore – Nacionalnim biroom osiguravača, Upravom za sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma, Centralnom bankom Crne Gore, Komisijom za hartije od vrijednosti, Privrednom komorom, Zavodom za statistiku Crne Gore i drugim institucijama.

Agencija je, takođe, u protekloj godini, ostvarivala intenzivnu komunikaciju i saradnju sa osiguravajućim društvima u Crnoj Gori, u cilju primjene relevantnih standarda u sektoru osiguranja i daljeg unaprijeđenja institucionalnog i regulatornog okvira na tržištu osiguranja. U okviru saradnje sa učesnicima na tržištu osiguranja, održan je veći broj radnih sastanaka u cilju adekvatne primjene EU zahtjeva od strane učesnika na tržištu osiguranja u pogledu izmjena postojećih i donošenja novih zakonskih rješenja u oblasti osiguranja.

Agencija je, u saradnji sa Vladom Crne Gore i Ministarstvom finansija kao nosiocem posla, u 2012. godini učestvovala u pripremi Pretpristupnog ekonomskog programa za Crnu Goru za 2012 – 2015., kojim je obuhvaćena analiza institucionalnog i regulatornog okvira i analiza trendova u sektoru osiguranja, sa odnosnim planiranim aktivnostima za period od 2012. do 2015. godine.

Agencija je u 2012. godini nastavila sa intezivnim aktivnostima na daljem unaprijeđenju saradnje i razmjene najbolje međunarodne prakse sa ostalim supervizorima iz okruženjana institucionalnom nivou. U cilju efikasnijeg obavljanja regulatorne funkcije, Agencija je nastavila saradnju i kontakte sa supervizorom austrijskog finansijskog tržišta - FMA, Agencijom za nadzor osiguranja Slovenije, Hrvatskom agencijom za nadzor finansijskih usluga, Agencijom za nadzor osiguranja Makedonije, Agencijom za osiguranje u Bosni i Hercegovini, Agencijom za osiguranje Republike Srpske, Agencijom za nadzor osiguranja Federacije Bosne i Hercegovine, i Centralnom bankom Kosova. U odnosu sa međunarodnim institucijama ističemo da je Agencija intezivirala saradnju sa međunarodnim udruženjem supervizora u osiguranju IAIS (International Association of Insurance Supervisors), čiji je član od 2009. godine. Članstvo u ovom udruženju omogućava uspostavljanje bliže saradnje i razmjene informacija sa institucijama nadzora osiguranja u svijetu, što je od velikog značaja kad je u pitanju jačanje kvaliteta obavljanja redovnih poslova u Agenciji. U okviru

bilateralne saradnje Agencija je uz podršku supervizora austrijskog finansijskog tržišta – FMA obezbijedila petodnevnu radionicu za zaposlene u Agenciji u okviru koje je prezentiran okvir stručnih metodologija u superviziji austrijskog supervizora tržišta osiguranja.

Agencija je u cilju promocije djelatnosti osiguranja u Crnoj Gori u saradnji sa društvima za osiguranje organizovala prvu međunarodnu dvodnevnu konferenciju oblasti osiguranja u Crnoj Gori koja se bavila temom izazova u razvoju djelatnosti životnog osiguranja u Crnoj Gori i koja je okupila renomirane predavače iz oblasti osiguranja, iz međunarodne asocijacije supervizora osiguranja, sa tržišta koja imaju veliku tradiciju u razvoju životnog osiguranja (Austrija, Njemačka i dr.), i sa tržišta iz okruženja (Makedonija, Slovenija, Hrvatska i Srbija i dr.).

Agencija je, u toku 2012. godine, aktivno učestvovala na godišnjim sastancima supervizora osiguranja, koji se organizuju u cilju razmjene informacija o poslovanju društava za osiguranje koji predstavljaju djelove finansijskih grupacija, a koje omogućavaju efikasniji nadzor i zajedničko procjenjivanje rizika kojima je izložena kako grupa, tako i lokalne kompanije koje posluju u okviru nje.

U izvještajnom periodu, predstavnici Agencije su prisustvovali:

- ✚ Sastancima supervizora Uniqa Grupe, Merkur Grupe i Grawe Grupe, organizovanim od strane austrijskog regulatora finansijskih tržišta – FMA (Austrian Financial Market Authority);
- ✚ Sastancima supervizora Triglav Grupe i Sava Grupe, organizovanim od strane slovenačkog regulatora tržišta osiguranja – AZN (Agencija za zavarovalni nadzor).

U toku 2012. godine, predstavnici Agencije prisustvovali su sljedećim konferencijama:

- ✚ Sastanku supervizora osiguranja Centralne, Istočne i Jugoistočne Evrope (CESEE ISI), u organizaciji austrijskog regulatora finansijskih tržišta i mađarskog supervizora za finansijska tržišta, na kojem su razmijenjena iskustva u dijelu efektivne strukture nadzora, bankosiguranja, alteranativnih mehanizama za rješavanje sporova u osiguranju i proizvoda životnog osiguranja u svijetlu aktuelnog ekonomskog ambijenta.;
- ✚ Regionalnom sastanku supervizora Centralne i Jugoistočne Evrope (CESEE), u organizaciji slovenačkog regulatora tržišta osiguranja, na kojem se diskutovalo o uticaju promjena sistemskih rizika na tržište osiguranja, izazovima osiguranja prirodnih katastrofa, nadzoru nad poslovanjem filijala i grupnoj superviziji.

Aktivnosti poslovne saradnje Agencije sa gore navedenim institucijama u zemlji i inostranstvu usmjerene su ka daljem razvoju crnogorskog tržišta osiguranja kroz unaprijeđenje regulatornog i insitucionalnog okvira i kroz obavljanje nadzornih aktivnosti u skladu sa evropskim preporukama i standardima.

8. STRUČNO USAVRŠAVANJE ZAPOSLENIH

Agencija, u skladu sa raspoloživim finansijskim mogućnostima, obezbjeđuje kontinuirano stručno usavršavanje zaposlenih iz oblasti osiguranja, aktuarstva, revizije, računovodstva, informacionih tehnologija itd.

U 2012. godini Agencija je započela finansiranje aktuarske obuke za tri zaposlena, koji podrazumijeva pohađenje dvogodišnjih poslijediplomskih studija aktuarske matematike na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, kao i finansiranje obuke za jednog zaposlenog u cilju sticanja zvanja ovlašćenog računovođe.

Pored navedenog, zaposleni Agencije su, u prethodnoj godini, prisustvovali sljedećim seminarima i obukama:

- ✚ seminar o primjeni IAIS pricipa (principa Međunarodnog udruženja supervizora osiguranja), interaktivni model sa praktičnim primjerima, organizovan od strane Torontno centra u Varšavi za učesnike zemalja Centralne i Jugoistočne Evrope;
- ✚ seminar na temu „Solventnost II“, u organizaciji Tectus doo – časopis „Svet osiguranja, na kojem je bilo riječi o novom zakonskom okviru direktive Solventnost II i aktivnostima Narodne banke Srbije na pripremi za njenu implementaciju u sistem osiguranja Srbije;
- ✚ studijska posjeta austrijskom regulatoru finansijskih tržišta (FMA), u okviru koje je razmijenjeno iskustvo u oblastima kvantitativne i kvalitativne analize podataka o poslovanju društava na tržištu osiguranja, grupne supervizije, praćenja proizvoda životnih osiguranja, zaštite potrošača i nadzora reosiguranja.
- ✚ kurs za kontinuiranu edukaciju aktuara i finansijskih stručnjaka u osiguranju, u organizaciji Instituta za osiguranje i aktuarstvo Srbije i Udruženja aktuara Srbije;
- ✚ regionalno godišnje savjetovanje na temu prava osiguranja, u organizaciji Udruženja za pravo osiguranja Srbije.